

*Holy Names, Kodály, 2019***2. Kodály-szemléletű tanárképzés Kaliforniában**

Az alábbiakban az oaklandi Holy Names College, majd University Kodály Programja keretében 1969–2019. között folyó munkáról, a képzés kereteiről, tartalmáról, szakmai háttéréről, tanáiról és hallgatóinak köréről rendelkezésünkre álló adatokat tekintjük át.¹

Az Első Nemzetközi Kodály Szimpózium nagy horderejű bejelentése: a Ford Alapítvány két évre szóló támogatást nyújt a HNC számára, hogy egyetemi szintre fejlessze a Kodály Programot.² Sr. Hein már a program 1969-es indulásakor a tanári mesterképzés megvalósítását tűzte ki célul, ugyanakkor többféle keretben, többféle végzettséget nyújtó tanfolyamot szervezett. A tanévközi – egész tanéves – képzés 1974-ben indult. A Holy Names által folytatott képzések a következők:

- A Kodály-módszer szerinti ('Kodály-hangsúlyú') tanári mesterképzés (*Master of Music Education Degree with the Kodály Emphasis*) zenei alapidplomára (Bachelor-fokozat) épül, és négyhetes nyári szemináriumhoz kapcsolódó egy tanéves időkeretben folyik. Eleinte elvégezhető esti és levelező tagozaton ('part-time basis'), illetve öt nyári tanfolyam alatt is.

- A már zenetanári végzettséggel rendelkezők számára hirdetett, ugyancsak egy nyári plusz egy tanéves program a Kodály-módszer szerinti specializáció, az ennek teljesítését igazoló tanúsítvány: *Kodály Specialist Certificate*.

- A Kodály Nyári Intézetben, három nyári tanfolyam elvégzésével is nyerhető tanúsítvány (*Kodály Summer Certificate*). A tanfolyamok általában négyhetesek, a képzés három szinten – szolfézsból, szolmizációból egyes években (1985, 1987) négy szinten – folyik.

- Többször hirdetnek tanúsítványt adó őszi, tanévközi tanfolyamot is (*Fall Sabbatical Certificate*, 1992, 1996).

A felsoroltak közül a nyári szemináriummal nyíló éves master-program, valamint a hároméves *Kodály Summer Institute* tartalmáról adhatunk bővebb áttekintést.

¹ Alapvető forrásaink: Legány Dénes: A Kodály-mozgalom negyedszázada Kaliforniában. *Metronóm. A Magyar Zeneiskolák Szövetségének információs lapja*, 1994/5-6. szám, pp. 12–13.; Platthy i. m.; a *Kodály Envoy* 1974–2019. évi, az Országos Széchényi Könyvtár, illetve a kecskeméti Kodály Intézet állományában megtalálható számai; Hartyányi Judit 2019. évi oaklandi előadása – a Szerzőnek itt mondunk köszönetet, előadásának kéziratáért és a jubileumi rendezvények dokumentációjáért.

² Szőnyi Erzsébet: *Öt kontinensen a zene szolgálatában*, Budapest, 1979. Gondolat, pp. 305–306. (A továbbiakban: *Öt kontinensen...*)

A mesterképzés fő tárgykörei, 1975-ös leírás szerint: „Kodály-szolfézs” és pedagógia, népzene, karvezetés, kórusirodalom, karének vagy kamarának, hangképzés, választott fő hangszer, zenetörténet és zeneirodalom, zenei könyvészet a népzenei forrásokkal, valamint bemutató tanítások és tanítási gyakorlat tanszéki szupervízió mellett.³ A későbbi ismertetőkből kirajzolódik, hogy a pedagógia a Kodály-módszer filozófiáját és történetét, tananyagát és tanmenetét, valamint pedagógiai technikáit (módszeres eljárásait) egyaránt felöleli; sor kerül videóórák elemzésére is.

A gyakorlatitanítások az első időkben „a Szilícium-völgy fővárosa” San José iskoláiban folytak, majd az 1990-es évektől átkerültek az Oakland melletti Piedmont oktatási intézményeibe. Már 1975-ben alkalmas vezetőtanárok álltak rendelkezésre. Velük, és a Ford Alapítvány anyagi támogatásával vált lehetővé a *San José Pilot Program* megvalósítása: 1975–1978 között kísérleti jelleggel bevezették a mindennapos zenei nevelést nyolc intézményben, óvodától harmadik osztályig, Sr. Hein és Lois Choksy irányításával, mintegy 2000 gyermek, illetve tíz, a HNC Kodály Programján kiképzett tanár részvételével. A kísérletnek, elméleti tanulságai⁴ mellett gyakorlati eredménye a kísérletet dokumentáló, egyszerűsmind oktatási segédanyagul szolgáló videófilm.⁵

A *Summer Institute* programjaiban a fő tárgyak – szolfézs, pedagógia, népzene, karvezetés, kórus – mellett egy-egy részterület alkalmanként külön hangsúlyt kap, a tanfolyam egészében vagy hosszabb-rövidebb időtartamú, néhány napos, olykor több hetes külön előadás-sorozatok, műhelyek (‘workshop’-ok) formájában. Ezek tematikája rendkívül széles: kelet-ázsiai kultúrák, európai és amerikai folklór, zenetörténet, zeneelmélet, karvezetés, iskolai kórusmunka és repertoár, iskola előtti zenei nevelés (ez utóbbi rendszeresen), zenei készségfejlesztés általános és középiskolában, idősebb korú kezdők tanítása, Kodály-módszer a hangszertanításban, zenei nevelés multikulturális közegben, Suzuki-, Orff- és Dalcroze-módszer; 1993-ban spanyol nyelvű kurzust is hirdetnek (Dalcroze és Kodály).

1989-től hagyománnyá válik a régi hallgatók három-négynapos nyári szemináriuma, amelyben helyet kapnak elméleti előadások, zenei tanórák vagy egyéb szakmai események (mint 2006-ban Hegyi Erzsébet, Sr. Hein és moderátorként Anne Laskey beszélgetése *Kodály Zoltán és hatása* címmel⁶), középpontban a kóruspróbákkal és a Nyári Intézet záróhangversenyével.

³ Sr. Mary Alice Hein: Kodály at the College Level, Undergraduate and Graduate, *Kodály Envoy*, June 1975. pp. 3–4.

⁴ Sr. Mary Alice Hein: San José Kodály Pilot Project, *Kodály Envoy*, July 1978. pp. 4–6., uő: The Effects of Kodály Pedagogy on Teacher and Student (Evaluation on San José Project), *Kodály Envoy*, Summer 1980. pp. 2–10.; uő in: *Reflections...* p. 82.

⁵ *Music Lessons. The Kodály Method in the American Classroom*. New Jersey, 1981. Karol Media – Paramus.

⁶ Jegyzőkönyvét közli *Kodály Envoy*, Spring 2008. pp. 4–6.

2007 óta a Summer Institute alkalmanként hosszabb-rövidebb gyermekórus-tábort szervez, ennek próbáin hospitálva nyár idején is közvetlen, élő pedagógiai tapasztalatokat szerezhetnek a hallgatók.

A tanári kar

Az új program megvalósítása részben a Holy Names zenei tanszékének tanáira épül, olyanokra, akik a Kodály-módszerben specializálódtak, a budapesti Zeneakadémián vagy a későbbiekben az oaklandi, esetleg más amerikai intézet Kodály-képzéseinek valamelyikén. Rajtuk kívül, az alapító Hein nővér elgondolása szerint, a hitelesség zálogául, kezdetől mindmáig bekapcsolódnak a munkába magyar illetve Magyarországról elszármazott tanárok, a nemzetközi kitekintés érdekében pedig időről időre meghívást kapnak más országok „Kodály-specialistái” is.

Az első évtized tanárai, a Holy Names (HN) Kodály Programjába történt bekapcsolódásuk időrendjében:⁷

– Mary Alice Hein (1924–2016) Sister Emmanuella Mary, HN 1969–1991, a program alapítója és 1989-ig igazgatója; tanította többek között a népzene, valamint a Kodály-módszer története és filozófiája című tárgyakat. Magyarországi tanulmányi éve (1970–71) után a budapesti Zeneakadémián nyert Kodály-tanúsítványt. 1986 tavaszán Fulbright-ösztöndíjjal folytatott magyarországi kutatásainak eredménye a *The Legacy of Zoltán Kodály. An Oral History Perspective* című, a Kodály-örökség húsz kiemelkedő magyar képviselőjével készült interjúkötete.⁸

<https://www.iks.hu/newsletter1/253-obituary-sr-mary-alice-hein.html>

Nyugdíjba vonulása után is kapcsolatban maradt a tanszékkel, részt vett a Summer Institute negyedszázados ünnepségein 1994-ben, Kodály halálának 30. évfordulós megemlékezésén 1997-ben, Batta András budapesti zeneakadémiai rektor 2006. évi oaklandi fogadásán, ugyanez év nyarán az említett kerekasztal-beszélgetésen. Nevéhez fűződik egy általános iskolai tankönyvsorozat (*The Singing Book*,⁹ szerzőtársai: Lois Choksy, valamint az első kötetnél Kathleen Dalton).

⁷ A rendelkezésünkre álló adatok részletezettsége változó, így az itt közölt áttekintés nem teljes.

⁸ Budapest, 1992. IKS.

⁹ *The Singing Book. A Music Book Based on the Educational Principles of Zoltán Kodály: Beginning Level*, 1978; *Intermediate Level*, 1981; *Second Level*, 1983; San Francisco, Renna/White Associates.

– Serényi Emma (1915–2000) HN 1969–1975, szolfézs, karvezetés, énekkar. A budapesti Zeneakadémián 1937-ben szerzett diplomát, székesfehérvári, majd 1945-től budapesti iskolák tanára és énekkarok vezetője; 1971-ben vonult nyugdíjba,¹⁰ a Holy Names munkájában hét nyári szemináriumon és 1972-től három tanéven keresztül vett részt.

www.parlando.hu

– Lois Choksy, HN 1974–1979, módszertan. A budapesti Zeneakadémián 1970–71-ben tanult, a San José Pilot Program egyik kidolgozója, a *The Singing Book* társszerzője (Hein nővérrel).

<https://www.coastreporter.net/entertainment/arts-entertainment/romantic-sonata-from-musical-author-1.995848>

– Eleanor „Toni” Grose Locke (1917–2015) HN 1974–1979, népzene. Magyarországi tanulmányai (1969–71) után a budapesti Zeneakadémián nyert Kodály-tanúsítványt.¹¹ A Holy Names népzenei archívumának megalapozója, ennek anyagából állította össze kodályi szemléletű és az amerikai (kaliforniai) hagyomány sok rétegéből válogató, több kiadást megért gyűjteményét: *Sail Away. 155 American Folk Songs to sing, read and play.*¹²

<https://www.legacy.com/obituaries/eastbaytimes/obituary>.

[asp?n=eleanor-grose-locke-toni&pid=174290652](https://www.legacy.com/obituaries/eastbaytimes/obituary.aspx?n=eleanor-grose-locke-toni&pid=174290652)

A Holy Names Kodály-Programjának indulásában, a Summer Institute (SI) tanáraként szerepet vállaltak még:

– az Egyesült Államokból *Mary Helen Richards* (1921–1998), SI 1969 (még abban az évben létrehozta saját intézetét),¹³ *Darázs Árpád* (1922–1986) a budapesti Zeneakadémián végzett karnagy, 1956-ban hagyta el Magyarországot, 1965-ben a Columbia Egyetemen a Kodály-módszer adaptációs lehetőségei témájában tudományos fokozatot szerzett,¹⁴

¹⁰ Székely András szerk.: *Ki kicsoda a magyar zeneéletben*, Budapest, ^{2/}1988. bővített kiadás, Zeneműkiadó.

¹¹ <https://www.legacy.com/obituaries/eastbaytimes/obituary.aspx?n=eleanor-grose-locke-toni&pid=174290652>. Az internetes források utolsó megtekintése: 2020. augusztus 31.

¹² New York, ^{1/}1981. Boosey & Hawkes.

¹³ Richards Institute of Music Education and Research, lásd Peggy Bennett: *From Threshold to Music to Education Through Music: a Collaboration of the Principles of Zoltan Kodaly and the Work of Mary Helen Richards*, kutatási beszámoló, Texas, 1987. Music Educators Association, p. 9.

<http://www.peggydbennett.com/wp-content/uploads/2010/07/TMEA-From-Threshold-to-Music-to-Education-Through-Music.pdf>.

¹⁴ *Öt kontinensen...* p. 167.

SI 1975; *Kathleen Ellen Dalton* (Sister Mary Katherine, 1911–?), a *The Singing Book* első kötetének szerzőtársa (Sr. Heinnel), SI 1975–1976; – Kanadából *Pierre André Perron* (1935–2017) zeneszerző, a Holy Names hallgatójaként szerzett tanári diplomát – még a Kodály-hangsúlyú tanárképzés megindulása előtt –, Szőnyi Erzsébettel 1965-ben került kapcsolatba és 1968-ban magyarországi tanulmányúton is járt,¹⁵ SI 1975–1979; felesége, a macaói születésű *Margaret Tse Perron* SI 1975–1976 és 1979; – Angliából *Margaret Holden* karnagy, Kodály-művek elismert előadója, 1968-ban magyarországi tanulmányúton járt,¹⁶ SI 1975; *Graham Johnson* zeneszerző, SI 1975–1976.

A továbbiakban a nem Magyarországról érkező tanárok legtöbbje már Amerikában, később Ausztráliában nyer kiképzést a Kodály-módszerben. A tanári kar 1979–2019 között:

– Scott Mc’Cormick, HN 1979–1980, szolfézs, karvezetés.

– Iwy Rawlins Ward, HN 1979–1985, módszertan. Zenepedagógiai tanulmányait a bostoni Kodály Centerben majd három tanéven át a budapesti Zeneakadémián folytatta¹⁷ (1976–77, 1982–84).
<https://masonacademy.gmu.edu/kodaly-faculty-receives-national-award/>

– Dr. Edward Bolkovac, HN 1980–1994, szolfézs, karvezetés, énekkar, zenekar. Sr. Hein és Rita Klinger utódaként 1991–1994 a Kodály Program vezetője. A hetvenes években két éven át folytatott tanulmányokat a kecskeméti Kodály Intézetben és a budapesti Zeneakadémián.¹⁸ A HNC által indított ausztráliai Kodály-tanfolyamok tanára. Kiadványa: *150 Rounds for Singing and Teaching*¹⁹ (Judith Johnsonnal).

<https://newhavenchorale.org/about>

– Dr. Rita Klinger (1953–2012) HN 1982–1994, módszertan és tanítási gyakorlat. Zenetanári diplomáját a Holy Names Kodály-programjában nyerte 1981-ben, Sr. Hein kutatói szabadsága idején és 1989–1991 a program igazgatója. Tanított a HNC ausztráliai Kodály-tanfolyamán. Emlékére a HNU

¹⁵ *Öt kontinensen...* p. 203., 246.

¹⁶ *Öt kontinensen...* p. 216.

¹⁷ Vö. <https://lfze.hu/data/files/Zeneakademia-1982-83-evkonyv.pdf>

¹⁸ Vö. Vandulek Márta (szerk.): *Who’s who*, Budapest, 2000. IKS, p. 22.

¹⁹ New York, 1996. Boosey & Hawkes.

2013-ban ösztöndíjat alapított, amelyet először 2015-ben adományoztak. Módszertani munkája: *A guide to lesson planning in a Kodály setting*,²⁰ posztumusz pedagógiai célú folklórgyűjteménye: *One, Two, Three! Children's Songs from Israel*.²¹

<https://www.iks.hu/index.php/newsletter1/191-lifetime-achievement-awards>

– Anne Comiskey (Ausztrália) HN 1989–1990, módszertan és tanítási gyakorlat. Zenetanári diplomáját a Holy Names Kodály-programjában nyerte. Tanított a HNC ausztráliai és oaklandi Kodály-tanfolyamain; 1990. tavaszi félévében a szabadságon lévő Rita Klinger helyettese.

<https://kodalynationalconference.org.au/2018/07/25/anne-comiskey-2/>

– Betty Bertaux (1939–2014) HN 1988, 1993, módszertan. Zenetanári diplomáját a Holy Names Kodály-programjában nyerte, 1988-ban a Summer Institute „gyermekkórus-hangképzés és repertoár” kurzusát vezeti, 1993-ban a zenei tanszék tanára és a nyári tanfolyam szervezője.

<https://www.singers.com/bio/3066>

– Judith (Judy) Johnson (Ausztrália) HN 1991–1992, módszertan. Zenetanári diplomáját a Holy Names Kodály-programjában nyerte, két nyári tanfolyamon tanított. Kiadványa: *Songs, rhymes and games of Australian children*;²² Bolkovac *150 Rounds...* című kiadványának társszerkesztője.

<https://kodalynationalconference.org.au/2016/02/29/judith-johnson/>

– Anne Laskey HN 1993–2015, módszertan, szolfézs, népzene; Bolkovac utódaként 1994–2015 a Kodály Program vezetője. Tanúsítványt (*Kodály Specialist Certificate*) szerzett a Holy Names Kodály-programjában 1985-ben. A HN évente megrendezésre kerülő gyermekkari fesztiváljának elindítója (1996, Hartyányi Judittal), elődök munkáját folytatva létrehozta a HN online amerikai népzenei archívumát (Gail

²⁰ Oakland, 1991. HNC.

²¹ Los Angeles, 2017. OAKE.

²² Oakland, 1984. HNC.

Needlemannel). Visszavonulása után a Kodály-képzés támogatására ösztöndíjat alapított.²³

<https://www.hnu.edu/directory/anne-laskey-ma/>

– David J. Xiques HN 1996–1997, 2015. Zenetanári diplomáját a Holy Names Kodály-programjában nyerte 1990–92.²⁴ Könyve: *Solfège and Sonority. Teaching Music Reading in the Choral Classroom*,²⁵ melynek alapján 2015 nyarán kurzust tartott a HNU Summer Institute keretében.

<https://music.sfsu.edu/people/faculty/david-xiques>

– Judith Chan 1997-ben a Summer Institute módszertan- és szolfézsztanára. Zenetanári diplomáját a HNC Kodály-programjában nyerte.

– Gemma Arguelles 1997-től a Holy Names módszertan és népzene tanára. Alapdiplomáját a Fülöp-szigeteken, zenetanári diplomáját a HNC Kodály-programjában nyerte. 2004-ben részt vett a kecskeméti Kodály-szemináriumon.
<https://www.hnu.edu/directory/gemma-arguelles/>

– Fran Smith HN 2004–2015, szolfézs; a Summer Kodály Institute szervezője.

<https://www.facebook.com/fran.smith.794628>

– Gail Needleman 1999-től a Holy Names szolfézs- és népzene tanára. Zenetanári diplomáját a HNC Kodály-programjában nyerte 1998-ban. A *HN American Folk Songs for Teaching* weboldal fejlesztője (Anne Laskey-jel), angolra fordította Kodály- és Bárdos-kórusok szövegét.
<https://www.hnu.edu/directory/gail-needleman-mm/>

²³ A HNU Kodály Center jubileumi műsorfüzetéről, 2019. július 13.

²⁴ <https://www.linkedin.com/in/david-xiques-8a19609a> ;
<http://www.alliancemusic.com/people/details.cfm?iPeopleID=180>,

²⁵ Oxford, 2014. University Press.

– Hélène Matters (Ausztrália) 2004-től a Summer Institute tanára. Alapdiplomáját Ausztráliában, zenetanári diplomáját a Holy Names Kodály-programján nyerte.

<https://www.hnu.edu/directory/helene-matters-m-ed/>

– Thész Salgado Ildikó 2001–2011 és 2013-tól a Holy Names szolfézs- és karvezetés-tanára, 2011-ig a kamarakórus vezetője. A budapesti Zeneakadémián szerzett diplomát 1999-ben, 2001 óta él Kaliforniában. A HN gyermekkórus-fesztiváljainak vendégkarnagya (2002, 2005, 2008).

<https://www.sfbcc.org/sfbcc/index.php/about/faculty>

– Horváth János 2011-től a Holy Names szolfézs- és karvezetés-tanára, a kamarakórus karnagya, több nyáron át a Kodály-program gyerekkórus-táborainak vezetője (2013, 2016, 2018). A budapesti Zeneakadémián szerzett diplomát, 1980 óta él Amerikában, 2011 óta Kaliforniában működik.²⁶

<https://www.hnu.edu/directory/janos-horvath/>

– Nancy Linford, HN 2000–2008, 2015. A Holy Names Kodály programjában nyert zenetanári diplomát, 2008-ig Piedmont iskoláiban a tanítási gyakorlatok szupervizora, 2015-ben a Summer Institute tanára.

<https://www.piedmontchoirs.org/staff/nancy-linford>

– Maree Hennessy 2016-tól a HNU módszertan és népzene tanára, Anne Laskey utódaként a HNU Kodály Center igazgatója. Iskoláit Ausztráliában végezte, ugyanott szerzett Kodály-tanúsítványt.

<https://www.hnu.edu/directory/maree-hennessy/>

²⁶ <https://www.hnu.edu/directory/janos-horvath/>

– Dr. Miriam Factora (Fülöp-Szigetek) a Summer Institute tanára 2014, 2018–2019. (módszertan, népzene). Alapdiplomát a Fülöp-szigeteken, zene tanári diplomát a Holy Names hallgatójaként szerzett, tanulmányokat folytatott a budapesti Zeneakadémián is.

<https://www.hnu.edu/directory/miriam-factora/>

– Michael Kaulkin 2010–2011 a Summer Institute tanára. Zeneszerző, karművei többször szerepelnek az Intézet koncertjein. San Francisco vidékének szülőtte, három éven át a budapesti Zeneakadémia posztgraduális hallgatója (Vajda János, Párkai István).²⁷

<https://www.michaelkaulkin.com/>

– Robert Lee zongoraművész, 2013-tól a HNU korrepetitora. Zene tanári diplomáját a Holy Names Kodály-programjában nyerte 1998-ban. A HN gyermekkari fesztiváljainak és a Summer Institute kórusainak koordinátora.

<https://www.hnu.edu/directory/robert-lee/>

2019-ben a tanszék tanára még *Eric Howe* (magánének, karvezetés, kamarakórus), *Shauna Fallihee* (a HNU ének-tanszakán végzett), *dr. Hyun Jo Chun* (zongora), *dr. Steve Hofer* (a zenekar vezetője).²⁸

A Summer Institute (SI) további amerikai tanárai: *Doreen Rao* (kar-nagy) SI 1983; *Merna M. Thomas* (1925–2010, Suzuki-specialista, a HNC zeneiskolájának tanára, 1988-tól a zenei tanszék tanára) SI 1985, *Constance Koebelin Starr* (1925–2019, Suzuki-specialista) SI 1985; *Jill Trinka* (1974–1975 Ford–Ringer ösztöndíjjal Magyarországon tanult)²⁹ SI 1989; *Janet Thorgrimson* (a Holy Names-en végzett 198?) SI 1989, *Jean Wilmouth* SI 1991, *Marta Sanchez* (1923–2006, Dalcroze-specialista)³⁰ SI 1992–1993; *Michelle Winter* SI 1992–1993; *Patricia Sheehan Campbell* (etnomuzikológus) SI 1993; *Caroline Fraser* SI 1993; *Barbara Roeder* SI 1993; *Sister Michon Rozmajzl* SI 1995; *Judith Lo* SI 2000; *Danelle Johnson*

²⁷ <https://www.michaelkaulkin.com/>

²⁸ A HNU Kodály Center jubileumi műsorfüzetéről, 2019. július 13.

²⁹ https://www.giamusic.com/store/artists/jill-trinka_

³⁰ <https://www.post-gazette.com/news/obituaries/2006/04/23/Obituary-Dr-Marta-Sanchez-CMU-musicology-professor/stories/200604230147>

(a Holy Names-en végzett 2007) 2007-ben a SI gyermekkórus-tábor vezetője; *Stephanie Terpening* SI 2010; Dr. *Katherine Hickey* SI 2018.

Magyarok a HNC/HNU Kodály-programjában

Serényi Emma visszavonulását követően számos magyarországi pedagógus vett részt a nyári vagy évközi munkában. Legtöbbjük az intézmény visszatérő tanára, és legtöbbször érvényes, hogy más amerikai (vagy másutt működő) Kodály-programokon is tanítanak, mintegy „sorra járnak az iskolákat”.³¹ Névsoruk, az oaklandi programba történő belépésük időrendjében:

- Farkas Mária általános iskolai tanár, egyházkarnagy két tanéven át tanított a HNC Kodály-programjában (1975–1977). Pedagógiai ars poeticáját foglalja össze angol nyelven, magyar (magyar szöveggel is közölt) daltárgyakkal megjelent cikke a népdalokból meríthető életerőről, a népdalok iskolai szerepéről, az általuk a néptáncra, népviseletre és más tantárgyra nyíló ablakról, a népdalkórusok és az énekkari szereplések jelentőségéről.³²
- Platthy Sarolta 1977–1978-as tanév, 2000. nyár és őszi félév.³³ Könyve: *How to Use Kodály's 333 Reading Exercises in Practice*.³⁴
- Szabó Helga (1933–2011) 1977 és 1984 nyár; 1981 őszi félév. Tanítását őrzi a *The Kodály Concept of Music Education* című, Angliában kiadott hanglez-antológia, melynek tankönyve is az ő munkája.³⁵
- Legányné Hegyi Erzsébet (1927–2017) 13 nyári tanfolyamon vezetett szolfézs-zeneelméleti kurzusokat: 1977–1985, 1988–1994 és 2002–2008 között kétévenként, angol nyelven is többször megjelent tankönyveinek alkalmazásával: *Solfège according to the Kodály-concept* (1975); *Stylistic knowledge on the basis of the Kodály-concept* (1984).

³¹ A fordulatot Szőnyi Erzsébettől kölcsönöztük, lásd *Öt kontinensen...* p. 235. Tizenkét pedagógussal készült interjút közöl Kerényi Mária: Kodály-programmal Amerikában című írása, in Imre Samu (szerk.): *Nyelvünk és kultúránk a nagyvilágban*. Közreadja a Magyarok Világszövetsége, Budapest, 1981. Népművelési Propaganda Iroda, pp. 221–228. (Előszőr: *Nyelvünk és kultúránk - az Anyanyelvi Konferencia Védnökségének tájékoztatója*, 34. szám, 1979, pp. 65–72.) A cikkben nyilatkozik Szőnyi Erzsébet; a Holy Names vendégtanárai közül Farkas Mária, Forrai Katalin, Katanics Mária, Platthy Sarolta, Szabó Helga, Vendrei Éva.

³² *Kodály Envoy*, September 1977. pp. 10–13.

³³ <http://kodaly.org.uk/blog/sarolta-platthy/>.

³⁴ Malaysia, 2016.

³⁵ London, 1969. Boosey & Hawkes, tankönyv és 3 LP, szerkesztő Geoffry Russel-Smith, <https://www.discogs.com/Kodály-Helga-Szabó-Variou-The-Kodály-Concept-Of-Music-Education/release/9443597>. A szerző munkásságáról összefoglaló átekintést ad Ittész Mihály: Szabó Helga, a kutató zenepedagógus (1933–2011), *Parlando* 2011/4. szám, <https://www.parlando.hu/2011/2011-4/2011-4-07.htm>.

- Mohayné Katanics Mária (1929–2017) SI 1978–1981. Ottani munkájával kapcsolatosan is forrásértékű tanulmányt közöltek fiai 2019-ben.³⁶
- Rozgonyi Éva SI 1979.
- Szabó Miklós (1931–2020) 1981. tavaszi félév, nyári tanfolyam.
- Igó Lenke SI 1982 és 1987–1989.
- Vikárné Forrai Katalin (1926–2004) SI 1983, 1994. *Zene az óvodában* című alapvető műve Jean Sinor angol fordításában és adaptálásában Ausztráliában is megjelent.³⁷
- Kocsárné Herboly Ildikó SI 1986, 1990, 1994, 1995 (karvezetés). Angol nyelven is hozzáférhető módszertani munkája: *Teaching of polyphony, harmony and form in elementary school*,³⁸ valamint Kodály-breviáriuma: *Music should belong to everyone. 120 quotations from his writings and speeches*.³⁹
- Thész Gabriella SI 1988.
- Vendrei Éva (1947–2004) 1989. tavaszi félév és nyári tanfolyam.
- Hartyányi Judit negyedszázadon át a Holy Names vendégtanára, zenei arculatának egyik meghatározó személyisége: 1995–1996-os tanév, 1997 és 2007 tavaszi félév, nyári tanfolyamok 1996–1997, 2001–2002, 2004, 2007–2016, 2018–2019; gyermekkórus-fesztiválok vendégkar-nagya 1997, 2007; a Golden Gate nemzetközi gyermekkari fesztivál zsűritagja 2015. Vezényelte többek között az OAKE Nemzeti Koncertkórusát a szervezet dallasi konferenciáján (2010), műsorán szerepelt Pachelbel: *Magnificat*, „a konferenciakórus addigi legnagyobb vállalkozása”⁴⁰ és Kodály: *Esti dal*. 2002-ben közreadott kötete 14 kórusmű-elemzéssel segíti a külföldi érdeklődők tájékozódását a Kodály-irodalomban, Katanics Mária, Szabó Miklós, Szőnyi Erzsébet és mások tollából.⁴¹
- Szirányi Borbála SI 2000.⁴²
- Mélykútiné Dietrich Helga SI 2001–2009 és 2012–2018 kétévenként (kisgyermekkorai zenei nevelés). 2019-ben a jubileumi rendezvény előadója.
- Dr. Matos László 2004. tavaszi félév, továbbá SI 2003, 2005, 2006, 2011 (szolfézs, karvezetés, énekkar). A HNU szervezésében megvalósuló Golden Gate nemzetközi gyermekkari fesztivál vendégkarnagya 2006.

³⁶ Mohay Péter – Mohay Tamás: Katanics Mária és Kodály Zoltán, in Mohayné Katanics Mária: *Válogatás Kodály kórusműveiből. Elemzések*. Budapest, ^{2/}2019. Javított kiadás, Flaccus Kiadó, pp. 253–276. (268–269.)

³⁷ *Music in Preschool*, Budapest 1988. Corvina; Wooloowin, 1998. Clayfield School of Music.

³⁸ Kecskemét, 1984. Kodály Intézet.

³⁹ Budapest, 2002. IKS.

⁴⁰ „... the largest choral work yet undertaken with a conference choir.” *Kodály Envoy*, Summer 2010. p. 40.

⁴¹ *An ode for music. 11 analyses of choral compositions of Zoltán Kodály*. Budapest, 2002. IKS. Bővített magyar nyelvű kiadása *Tizenhárom tanulmány...* címen, Budapest, 2018. Magyar Kodály Társaság.

⁴² <https://kodaly.hu/faculty/borbala-sziranyi-117148>.

– Dr. Nemes László Norbert 2018-tól a HNU Kodály Center vendég-tá-
nára (szolfézs, karvezetés, énekar).

Összegezve, az 52 pedagógus között, akinek oaklandi tevékenységét
az előzőekben számba vehettük, 19 magyart, illetve magyar születésűt
találunk; további 12 külföldi muzsikus, tanár folytatott magyarországi
tanulmányokat vagy szerzett magyarországi szakmai tapasztalatokat.

Kodály Kutatóközpont és Könyvtár (Kodály Resource Center, Kodály Library)

A Holy Names oktató- és kutatómunkájának háttéréül szolgáló gyűjte-
mény zenepedagógiai anyagában megtalálható a magyar szakirodalom,
benne a Kodály-pedagógia korai dokumentumainak másolati példányai
és az ének-zene tankönyvek is. Gazdag, pedagógiai szempontból rendezett
népzenei anyaga – 1984 óta a washingtoni Kongresszusi Könyvtár
(Library of Congress) kihelyezett archívuma – felöleli az Egyesült Álla-
mok valamennyi nép-csoportjának népzenei hagyományát. Mindkét
gyűjtemény Toni Locke munkásságának az eredménye.⁴³

A technológiai fejlődéssel lépést tartva folyik az anyag digitálizálása.
2000-től fejleszti Anne Laskey és Gail Needleman a Holy Names online
népzenei gyűjteményét (*American Folk Song Collection*), amely hangfel-
vételeket, dallamlejegyzéseket, forrás-adatokat, elemzéseket, énekszöve-
geket, játékleírásokat tesz közzé. „E kutatásnak köszönhető, hogy a taní-
tásnak az eddig használatos 'Kodály-Bibliá'-ban nem szereplő ékköveit
újra felfedezhettük (...)”⁴⁴ A digitális archívum 2015-ben 400 dalt tartal-
maz, spanyol nyelvűeket is; a gyűjtemény folyamatos bővülése a William
és Flora Hewlett Alapítvány támogatásának köszönhető.⁴⁵

Az online kutatóközpont gyűjteményének gazdagítását folytatja Robert
Lee diploma-dolgozatok és kórusművek digitalizálásával (2013).

A Kodály Program hallgatói

A képzés első harminc évében (1969–1999) mintegy 500 hallgató vett
részét valamelyik képzési formában.⁴⁶

A Kodály program keretében (amely csak egyike a Holy Names zenei

⁴³ Eleanor G. Locke: Folk Song Research and Computer Science. *Kodály Envoy*, December
1976. pp. 10–11. = Winter 2014. pp. 10–11.; Sr. Mary Alice Hein: Kodály Teacher Training
at Holy Names College. *Kodály Envoy*, Spring 1985. pp. 33–34.

⁴⁴ „Through this research, they have rediscovered gems for teaching that are not found in
our usual 'Kodály bibles...'” Nancy Linford: OAKE 2008 outstanding educator, Anne
Laskey. *Kodály Envoy*, Summer 2008. p. 22.

⁴⁵ <http://kodaly.hnu.edu/about.cfm>, Az online gyűjteményt ismerteti Jerry L. Jaccard: Making
Music as the Language of Community. Toward an Organizational Framework for North
American Folksong Research, *Kodály Envoy*, Spring 2006. pp. 5–12., a budapesti Zeneaka-
démia által kifejlesztett online adatbázissal összehasonlíttja Elaine Bernstorff – Amanda
Vanausdall: Kodály Hub – Sing, Learn, Share, lásd *Kodály Envoy*, Summer 2019. pp. 26–27.

⁴⁶ Platthy i. m. p. 104.

tanszékén folyó mesterképzéseknek) évente 7-15 hallgató végez, az érdeklődés nemzetközi, az Egyesült Államok számos tagállama mellett érkeznek hallgatók más országokból és kontinensekről, az itt végzettek pedig tanítanak számos országban (USA, Kanada, Brazília, Peru; Európa; Ausztrália, Japán, Taiwan, Malaysia, Fülöp-szigetek), az oktatás minden szintjén, főiskolán és egyetemen is.⁴⁷ Így vált Oakland a Kodály-módszer térhódításának támaszpontjává Észak-Amerikában, a Távol-Keleten és a déli féltekén.

A Holy Names hallgatói közül számosan csatlakoztak a tanszék tanári karához vagy kapcsolódtak be rövidebb időre annak munkájába. Előbbi áttekintésünkben tizenegy személyt soroltunk fel. Az itt végzettek közül említendő még Andrew Brown (2012) és Karyn Silva (2000)⁴⁸, a Holy Names által rendezett gyermekkari fesztiválok karnagyai, valamint a már többször idézett Jerry Jaccard (1976).⁴⁹ Soraikból kerülnek ki a gyakorlóiskolák vezetőtanárai, általuk vezetett kórusok szerepelnek a gyermekkari fesztiválokon.⁵⁰

A tanéves programhoz képest a Kodály Summer Institute hallgatóinak létszáma és köre lényegesen tágabb, 1979-ben 95 fő, 2006-ban 37 fő, 2010-ben 45 fő (Lengyelországból, Japánból és Puerto Ricóból is), 2011-ben 67 fő; 2013-ban jönnek Svédországból, Japánból, Malaysiából és Paraguayból is.

Az amerikai felsőoktatásban komoly múltja és nagy jelentősége is van a korábban végzett hallgatók és az alma mater – kölcsönös előnyökkel járó – kapcsolatának. A Kodály Program figyelemmel kíséri egykori növendékeinek pályafutását, hírt ad munkásságukról, eredményeikről (így részvételükről OAKE konferencián, Nemzetközi Kodály Szimpóziumon), ünnepi alkalmakra visszavárja őket, hagyománnyá téve az „örögdiákok” kórustáborát.

A tanéves és a nyári programok egyaránt költségtérítések, a nyári intézet idején induló külön kurzusok úgyszintén. A költségekről és a tanéves Kodály-programhoz elnyerhető alapítványi forrásokról (köztük az említett Hewlett Alapítvány támogatásáról) is rendre tájékoztat a *Kodály Envoy*.

Helyi és nemzetközi gyermekkórus-fesztivál

1996 tavaszán Anne Laskey programigazgató kezdeményezésére és Hartyányi Judit vezetésével szervezik meg az első gyermekkórus-fesztivált (*Children's Choir Festival*), a környéki „Kodály-inspired” iskolák számára. Azóta minden évben megtartják (2007-től társ-szervezésben az Észak-

⁴⁷ Sr. Mary Alice Hein: Kodály Teacher Training at Holy Names College. *Kodály Envoy*, Spring 1985, pp. 33–34, valamint a HNU Kodály Center 2019. július 13-i jubileumi műsorfüzete alapján.

⁴⁸ <https://www.linkedin.com/in/karyn-silva-5933a243>

⁴⁹ Jerry Louis Jaccard: *Dallamok és disszonanciák. A zene nagykövete Szőnyi Erzsébet. [A Tear in the Curtain. The Musical Diplomacy of Erzsébet Szőnyi: Musician, Composer, Teacher of Teachers]*, New York, 2014. Peter Lang Publishing.] Fordította Terts István. Budapest, 2016. Nap Kiadó (Álarcok sorozat), p. 8.

⁵⁰ Plathy i. m. pp. 103–104.

kaliforniai Kodály Társasággal); mintája a magyarországi Éneklő Ifjúságmozgalom, amelyet egykor Sr. Hein híradásai közvetítettek Oaklandbe.

A fesztiválra jelentkezők száma, összetétele változó: 1997-ben tíz kórus, 2007-ben tizenegy; 2011-ben kétnapos rendezvényt hirdetnek, külön az iskolai és külön az egyházi énekkaroknak, összesen hat együttes jelentkezett, közte egy-egy templomi fiú- és leánykórus; 2015-ben kilenc együttes szerepelt. A kórusok bemutatkozásához szakmai tanácsadás, a fesztivál ún. vendégkarnagya által vezetett próba és összkar is kapcsolódik. Vendégkarnagyok voltak: Hartyányi Judit (1996, 2007), George Vance (1997), Thész Ildikó (2002, 2005, 2008), Ragnar Bohlin (2010), Susan McMane (2011), Andrew Brown (2015), Karyn Silva (2019).⁵¹

Az általunk áttekintett műsorokban megtalálható gregorián ének (*In Paradisum* antifóna), misetétel (Delibes: *O salutaris Hostia*), német romantikus dal, duett (Schubert: *Mailed, Des Müllers Blumen*; Schumann: *Herbstlied*, mind angol nyelven), régi és újabb angol mű (Purcell: *Trumpet Song*, Britten: *Old Abram Brown*), kortárs új-zélandi szerző (David Hamilton: *Ave Maria*), alkalmanként a magyar kóruszene klasszikusai (Bartók: *Cipósütés*, Kodály: *A juhász*, Bárdos: *Tábortűznél*, utóbbi kettő Gail Needleman fordításában), valamint az amerikai dalhagyomány népszerű darabjai, feldolgozásai (*Simply Gifts*; Emily Crocker – maga is kórusvezető: *Shenandoah*; Bárdos-Kleimann Hajnalka: *Shady Grove* – szerzője Bárdos Lajos Kaliforniában élő és a Holy Names Kodály-programjában diplomázott unokája). Egyik évben a programon énekes játékok is helyet kaptak, a Holy Names hallgatóinak vezetésével.⁵²

A tavaszi, helyi fesztivál mellett a Summer Kodály Institute idején több napos nemzetközi gyermekkórus-fesztivált rendeznek a HNU (társ)szervezésében (*Golden Gate International Choral Children's Festival*), amelyen 2006-ban Matos László, 2015-ben Hartyányi Judit zsűrizett.

Szervezeti változások, intézményi kapcsolatok

A Kodály Program a Holy Names egyetemmel való válása (2004) után a zenei tanszéken belül szervezeti önállóságot nyert, 2005-től Kodály Zenei Nevelési Központ néven működik (*Kodály Center for Music Education* – nem tévesztendő össze a keleti parti Kodály Központtal, ez utóbbi az 1977-ben Denise Bacon által alapított *Kodály Center of America*⁵³).

A központ működését tanácsadó bizottság, társadalmi és művészeti kapcsolatainak ápolását – nemzetközi szinten – a tiszteletbeli tagok testülete (honorary board) segíti. Előbbinek névsora 2019-ben: elnöke Vörös Katalin ötvenhatos emigráns, a kaliforniai magyar diaszpóra, többek

⁵¹ Vö. Hartyányi Judit, a 87. jegyzetben i. h. Hartyányi ugyanott még további karnagyok nevét említi, évszám nélkül: Matos László, Platthy Sarolta, Gemma Arguelles, Kent Jue, David Xiques.

⁵² 1997, 2007, 2010, 2011, 2015 fesztiválműsorai és Hartyányi Judit szíves közlése alapján.

⁵³ *Kodály Envoy*, Summer 1998. p. 7.

között az Amerikai Magyar Tanárok Egyesületének tevékeny résztvevője,⁵⁴ tagjai Maree Hennessy és Anne Laskey, továbbá a Holy Names két zenetanára és az egyetem egyik munkatársa. Tiszteletbeli tagjai 2019-ben: Kodály Sarolta, Szőnyi Erzsébet, Gilbert de Greeve (1999–2011 az IKS elnöke), Schiff András, a Takács Quartett, továbbá Robert Geary (egyebek között a Golden Gate nemzetközi gyermekkórus-fesztivál alapítója), Béres Éva (francia férje után Éva Voisin) ugyancsak ötvenhatos kivándorolt és 1989 óta San Franciscó-i tiszteletbeli magyar konzul,⁵⁵ valamint Charles M. Crane, az Oakland Symphony igazgatótanácsának tagja.

A Program, majd Központ már bemutatott magyarországi kapcsolatainak történetében szimbólum-értékű esemény volt 2006-ban Batta András zeneakadémiai rektor oaklandi látogatása (amerikai tanulmányútjának egyik állomásaként), találkozása Steve Hofer zenei tan-székvezetővel, Anne Laskey-jel, a Kodály Center igazgatójával, az alapító Sr. Heinnel, továbbá a tanszék magyar és amerikai tanáraival. A látogatás célja az amerikai felsőoktatás szervezeti formáinak, valamint a magán és nonprofit források ottani szerepének tanulmányozása volt;⁵⁶ fentebb láttuk, hogy ezen a téren a HNU milyen modell képvisel.

A Holy Names programjai beilleszkednek az Amerikai Kodály Társaság (OAKE) által akkreditált, különböző szinten, időtartamban és intézményi keretben folyó Kodály-képzések sorába, 2019-ben országosan 34 ilyen képzést tartanak nyilván. A Holy Names szerepéről említést tettünk az OAKE 1975-ös megalakulásával kapcsolatban; 1979-ben megrendezte az OAKE évi rendes konferenciáját, április 5–8.⁵⁷ Ugyancsak említettük szerepét a Nemzetközi Kodály Társaság megalakulásában; a nemzetközi tájékoztató igényéről tanúskodik az 1981. évi nyári intézethez kapcsolódó és az egyetem által anyagilag is támogatott tanulmányút a Japánban rendezett Ötödik Nemzetközi Kodály Szimpóziumra (augusztus 2–8.), a College nemzetközi jelentőségéről pedig tanúskodik egyebek között az ausztráliai Kodály Intézettel kiépített kapcsolata, ennek hozadéka, hogy 1988-tól közösen indítanak nyári tanfolyamokat a déli kontinensen.⁵⁸

A kórusok

A Holy Names Kamarakórusa a zenei tanszék hallgatóira (nemcsak a „kodályosokra”) és külső énekesekre épül, vezetői voltak többek között Edward Bolkovac, Hartyányi Judit, Thész Ildikó, Horváth János. Egy 2007. évi tavaszi hangversenyét *Nemzetek hangja* címmel tartotta, ennek Hartyányi Judit által vezényelt műsorán 17 zeneszerző szerepelt, tizenegy

⁵⁴ <https://memoryproject.online/hu/katalin-voros/>

⁵⁵ <http://memoryproject.online/hu/eva-voisin-nee-beres.>

⁵⁶ *Kodály Envoy*, Fall 2006. p. 39.

⁵⁷ *Kodály Envoy*, Spring 1981. p. 19.

⁵⁸ *Kodály Envoy*, Spring 1991. p. 64., Winter 2013. p. 34.

országból.⁵⁹ A 2013-as, Horváth János vezényelte tavaszi koncerten felhangzott Bach- és Brahms-motetta, Britten: *Szent Cecília-himnusz*-a, továbbá az egyetemi kórossal és zenekarral együtt Haydn *Nelson-miséje* (ez utóbbit Steve Hofer tenzékvezető dirigálta).⁶⁰

A Kodály Summer Institute kórusát rendszerint magyarországi vendégkarnagyok vezetik. 1997-ben Hartyányi Judit, programján Orbán György *Ave verum* észak-amerikai bemutatójával; 2006-ban Matos László, a Summer Institute záróhangversenyén Fauré *Requiemjét* énekelték (az azon év májusában elhunyt Legáný Dezső emlékére); Matos 2011-es műsorán két kései Liszt-motetta is elhangzott (*Ave verum, Salve Regina*). Leggyakrabban Hartyányi Judit volt a Summer Institute vendégkarnagya. 2013-ban például, *In Singing a Heart Is Beat* címmel összeállított műsorukon (talán 'éneklő szívdobbanás'-ként fordítható) hat országból tíz szerző szerepelt, a zongorakíséretet ellátó Robert Lee még eljátszotta Kodály *Hét zongoradarabját*.⁶¹ Megjegyzendő, hogy a zárókoncerteken együtt énekelnek hallgatók és tanárok, Alumni and Friends; a létszám évente változik, 2015-ben mindösszesen 35 fő; némelykor meg ennek többszöröse.

1997–2019 között 15 koncert műsorát vagy legalább szerzőinek névsorát ismerjük teljesen vagy részlegesen. Ezek többségben a Summer Kodály Institute záróhangversenyei, néhányuk tanévközi koncert, egy pedig az Észak-kaliforniai Kodály Társaságban tartott bemutató. Az együttesek: a Summer Kodály Institute (szűkebb) kórusa, az Alumni and Friends tagokkal kibővített kórus, a HNU kamarakórusa, alkalmanként a HNU egyetemi kórusa, a Piedmont Iskola, valamint a Hartyányi Judit vezette Voci Women's Vocal Ensemble; a koncertek egy részén hallgatók is vezényelnek.

A rendelkezésre álló adatokból ha nem is teljes, de minden bizonnyal jellemző képet alkothatunk a Holy Names kórusmunkájáról. Itáliát hat szerző egy-egy műve képviseli, Gastolditól Donizettiig; megszólal Lassus, német nyelvterületről Lechner, Gallus, Praetorius (3x), Schein és Bach (tőle egy négyszólamú korálletét és egy motetta), Haydn és Mozart; három-három műsorban szerepel Mendelssohn és Brahms – későbbi osztrák-német zenével kapcsolatosan nincs adatunk. Franciák: Fauré (3x) és Duruflé, spanyolok: Victoria, illetve a mai Javier Busto; angolok: hat régi mester (Tallistól Purcellig), hat az utolsó százötven év zenéjéből (Elgar, Vaughan Williams, Holst, Britten, Le Fleming, John Rutter, legtöbbször több tétel). A jórészt magyar karnagyok vezényelte műsorokban jelentős helyet foglal el az észak-amerikai repertoár, három kanadai és tíz Államok-beli szerző kórusdarabjaival (Ives, Britten, Gordon Young

⁵⁹ *Kodály Envoy*, Fall 2007. p. 29.

⁶⁰ *Kodály Envoy*, Summer 2013. p. 36.

⁶¹ 2011–2012-ből és 2014–2015-ből még további műsorok részleteit ismerjük.

és későbbiek, maiak is). Van köztük egyházi mű is, jelezve az Újvilág európai keresztény gyökereit; alkalmanként pedig megszólal egészen távoli világok zenéje (Gutiérrez – Venezuela, Benitez – Fülöp-szigetek). A szláv kórusirodalomból egyedül a cseh Petr Eben fordul elő, az észti Tormis három, a finn Jaakko Mäntiärvy egy műve kerül előadásra (utóbbi angol szövegre íródott).

A repertoár tehát – a jelzett hangsúlyokkal és korlátokkal – a reneszánsztól napjainkig ível, minden műfajban, a misciklusokig (Lotti, Haydn, Fauré) és a sokszólamú motettáig (Mendelssohn) vagy az olyan különleges kórus-összeállításokig, mint Britten nőikarra és fiúkórusra írott korai darabja (*In the Bleak Mid-Winter* – a gyakorlóiskola tanulóinak közreműködésével).

Ebben a repertoárban imponáló gazdagságban van jelen a magyar zene, Liszt Ferentől az 1976-os születésű Szabó Barnáig, latin, olasz, francia, angol, továbbá angol fordításban vagy néhány esetben eredeti nyelven énekelt magyar szövegű művekkel. Legtöbbször Kodály (10) és Bárdos Lajos (6) művei szólnak meg, egy-két művével szerepel Bartók, Seiber, Deák-Bárdos György, Ligeti György, Szőnyi Erzsébet, Kocsár Miklós, Orbán György, Tóth Péter, Gyöngyösi Levente. Életük, pályájuk felől már az elemi szintű tájékozódás is lényeges össze-függéseket tár fel az oaklandi énekesek előtt: a születési helyek számbatétele által kirajzolódik Magyarország történeti földrajza: Doborján (Liszt) – Nagyszentmiklós (Bartók) – Dicsőszent-márton (Ligeti) – Marosvásárhely (Orbán) – Kolozsvár (Gyöngyösi); „hallótávolságba” kerül Párizs és Pest zenei közelsége Szőnyi Erzsébet (1947–48), Kodály és Bartók (1905–6), illetve más módon már Liszt korszakfordulói révén; felismerhető az *egyházas* egyházzene alkotói iránya és történeti vonala Liszt Ferentől Kodály Zoltánig, amellyel elsőként a *Magyar mise* 1973-as „nemzetközi bemutatója” alkalmából találkozott az oaklandi kórus és a nagyvilágból érkezett publikum.

Ebben a nemzetközi kontextusban említést érdemel egy régtől létező közép-európaiság, amelyet az oaklandi repertoárban Gallus jelenít meg – német nyelvterületre vonatkozóan, a mai Szlovéniától Prágáig. A repertoárt tovább elemezve egy egészen tágas nemzetköziséget mutat az a zeneszerzői bravúr, amely *Öt világrész dalai*-t egységes műalkotássá szervezi (Szőnyi), és igazi egyetemességet, ahogyan a kevésbé hangú magyar dalból nép- és magaskultúrát, egyszersmind évszázadok zenetörténeti eszköztárát összefogó és – legalábbis eredeti szövege szerint – nemzedékek hosszú sorának élet- és istentapasztalatát sűrítő tétel születik a negyvenedik évéhez közelítő Kodály Zoltán műhelyében (*Újlesztendő közzöntő*, Clement Francis Rogers teológus angol szövegével).

Köteles György

(A dolgozat befejező részét következő számunkban közöljük.)